

Sygn. akt VIII U 1265/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Szmajduch
Protokolant:	Katarzyna Stefańczyk

po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 2015 r. w Gliwicach

sprawy J. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do rekompensaty

na skutek odwołania J. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 26 czerwca 2015 r. **nr** (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu J. G. prawo do rekompensaty;
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonego kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

(-) SSO Mariola Szmajduch

Sygn. akt. VIII U 1265/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 czerwca 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu J. G. przyznania prawa do rekompensaty z art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 965 ze zm.), argumentując iż ubezpieczony nie udowodnił na dzień 1 stycznia 2009r. wymaganego 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach a jedynie 11 lat, 1 miesiąc i 25 dni.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Podniósł, iż w okresie zatrudnienia od 1 stycznia 1984r. do 31 maja 2006r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienioną w wykazie A, tymczasem ZUS uwzględnił mu jedynie okres od 1 stycznia 1984r. do 30 listopada 1993r. natomiast nie zaliczył mu pozostałego okresu tj. od 1 grudnia 1993r. do 31 maja 2006r. Ubezpieczony wskazał, iż przez cały ten okres pracował jako nadsztygar ds.

kolejowych i gospodarki kamieniem wykonując prace związane z dozorem inżynierskim na powierzchni w dziale Mechanicznej P. (...), gdzie pracowali pracownicy zatrudnieni na stanowiskach wymienionych w wykazie. W spornym okresie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wyłącznie prace polegające na dozorcze pracowników w oddziale kolejowym, prace związane z produkcją kruszywa oraz związane ze składowaniem kamienia pochodzącego z przeróbki mechanicznej węgla. Odwołujący podniósł, iż przedłożył świadectwo pracy potwierdzające taki charakter jego zatrudnienia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. ZUS zaznaczył, iż do pracy w szczególnych warunkach nie zaliczył ubezpieczonemu spornego okresu zatrudnienia w (...) SA, ponieważ ubezpieczony na stanowisku nadsztygara ds. kolejowych i gospodarki kamieniem nie tylko nadzorował pracowników, ale również wykonywał czynności organizacyjne w tym kadrowe i prace administracyjno-biurowe.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony J. G., urodzony (...), z dniem 23 marca 2015r. złożył wniosek o emeryturę oraz rekompensatę z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Decyzją z dnia 17 kwietnia 2015r. (...) Oddział w Z. przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym od 20 marca 2015r.

Decyzją z tej samej daty ZUS odmówił ubezpieczonemu prawa do rekompensaty przyznawanej na podstawie art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych.

Po analizie nowych dowodów przedłożonych przez ubezpieczonego, zaskarżoną decyzją z dnia 26 czerwca 2015r. ZUS ponownie odmówił ubezpieczonemu J. G. przyznania prawa do rekompensaty z art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych, argumentując iż ubezpieczony nie udowodnił na dzień 1 stycznia 2009r. wymaganego 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Do pracy w szczególnych warunkach ZUS uwzględnił ubezpieczonemu na dzień 1 stycznia 2009r. 11 lat, 1 miesiąc i 25 dni z okresów: od 1 maja 1967r. do 31 lipca 1968r. i od 1 stycznia 1984r. do 30 listopada 1993r.

Do pracy szczególnych warunkach ZUS nie zaliczył ubezpieczonemu okresu zatrudnienia od 1 grudnia 1993r. do 31 maja 2006r. na stanowisku nadsztygara ds. kolejowych i gospodarki kamieniem.

Ubezpieczony domagał się uwzględnienia powyższego okresu do pracy w warunkach szczególnych.

Sąd ustalił, iż ubezpieczony w okresie od 1 stycznia 1984r. do 20 marca 2015r. był zatrudniony w (...) SA w K. przy czym do 31 stycznia 1999r. wykonywał pracę w KWK (...) w P., od 1 lutego 1999r. do 31 grudnia 2002r. w Zakładzie (...) Sp. z o.o. w P. od 1 stycznia 2003r. do 31 maja 2006r. w KWK (...) w P., zaś od 1 czerwca 2006r. w centrali (...) w K..

W świadectwie pracy z dnia 20 marca 2015r. oraz świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 23 kwietnia 2015r. pracodawca wskazał, iż ubezpieczony w okresie od 1 stycznia 1984r. do 31 maja 2006r. wykonywał prace w szczególnych warunkach na stanowisku wymienionym w Wykazie A Dział IV poz. 24 Rozporządzenia rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. tj. kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości i usług oraz dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach i wydziałach w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Sąd ustalił, iż ubezpieczony od 1 stycznia 1984r. pracował w KWK (...) najpierw jako sztygar zmianowy w oddziale kolejowym, od 1987r. jako sztygar oddziałowy zwałów i gospodarki kamieniem, od 1991r. sztygar zmianowy w oddziale kolejowym.

W okresie spornym od 1 grudnia 1993r. do 31 maja 2006r. J. G. zajmował stanowisko nadsztygara ds. kolejowych i gospodarki kamieniem (kolejno w KWK (...), Z-ad (...) Sp. z o.o. oraz KWK (...)). W tym czasie tj. w 1993r. oddział

kolejowy w ramach restrukturyzacji został przejęty przez Przedsiębiorstwo (...) w Z.. Był to podmiot zewnętrzny który specjalizował się w obsłudze bocznic kolejowych. Pracowali tam ludzie, którzy przeszli tam do pracy z kopalni. Właścicielem bocznic była jednak kopalnia i ponosiła ona odpowiedzialność za bezpieczeństwo pracy.

Ubezpieczony był odpowiedzialny za całą gospodarkę kamieniem jako produktem ubocznym. W skład gospodarki kamieniem wchodziły prace takie jak: odsiewanie, kruszenie, składowanie. Odbывают się one częściowo na zakładzie przeróbczym, a częściowo na kruszarni kamienia i na jego zwałach. Ubezpieczony nadzorował zarówno prace jak i pracowników przy tych pracach. Ubezpieczony nadzorował pracę pracowników zakładu przeróbki mechanicznej, oddziału kolejowego. Z kolei na zwałowiskach sprawował nadzór nad pracownikami firm obcych.

Do zakresu jego obowiązków należał bezpośredni nadzór nad wszelkimi pracami, które były bezpośrednio związane z obsługą urządzeń kolejowych, wszelkimi pracami związanymi z rozładunkiem i załadunkiem kamienia, załadunkiem węgla. Dozorował prace przy kołowrotach zlokalizowanych między torami, ich stan techniczny, stan techniczny torów. Podlegali mu pracownicy przeróbki mechanicznej węgla od zbiornika kamienia do załadunku oraz pracownicy zwałowisk górniczych. Miał nadzór nad formowaniem skarp i przyzmy na zwałowisku górniczym, zagęszczaniem. Dozorował zarówno pracowników jak też pracę całego ciężkiego sprzętu jaki był przy tych pracach wykorzystywany. Kontrolował też technologię wykonywania tych wszystkich prac. Ponościł odpowiedzialność za jakość kruszywa.

Ubezpieczony pracował stale na zmianie A po 8 godzin na dniówkę, na innych zmianach miał dyżur telefoniczny.

Był zatrudniony w ruchu. Posiadał biuro, które mieściło się bezpośrednio przy przesiewaczach rusztowych, ale nie wykonywał żadnych prac administracyjnych i biurowych, gdyż pracownicy których nadzorował należeli do innych oddziałów i sprawy pracownicze należały do ich kierowników.

W spornym okresie z ubezpieczonym pracowali świadkowie W. W. oraz L. T.. Świadek W. W. w okresie spornym pracował jako sztygar oddziałowy na płuczce na zakładzie przeróbczym do 1999r., a później jako nadsztygar na zakładzie przeróbczym. Świadek L. T. w spornym okresie 1993-2006 był nadsztygarem przeróbki mechanicznej ds. maszynowych, a od 1996 kierownikiem zakładu przeróbki mechanicznej.

W regulaminie organizacyjnym Zakładu (...) Sp. z o.o. w P., wydzielonego z KWK (...) wskazano, iż do zadań nadsztygara ds. kolejowych należy: w zakresie transportu kolejowego: planowanie i koordynacja przewozów kolejowych oraz codziennych prac manewrowych na terenie bocznic, sprawowanie stałego nadzoru nad wykonywanymi pracami manewrowymi, kontrola nad bezpieczeństwem pracy prowadzonej na podległym terenie, bieżące rozliczanie prac manewrowych w zakresie ilości i jakości usług transportowych świadczonych na rzecz zakładu przez (...) i GK Z., bezpośrednia kontrola nad sprzętem technicznym, taborem kolejowym oraz pomieszczeniami będącymi własnością zakładu, nadzór nad stosowanymi technologiami pracy, a w przypadku ich niezgodności adaptacja do istniejących warunków ruchowych, sprawowanie stałego nadzoru nad pracami wynikającymi z Umowy Bocznicowej, Regulaminu (...) oraz innych przepisów i regulaminów. W zakresie gospodarki kamieniem do obowiązków tych należy koordynacja dostaw kruszywa dla potrzeb podsadzki, koordynacja dostaw kamienia z innych kopalń dla potrzeb podsadzki pneumatycznej.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego z (...) SA (k.22), schematu organizacyjnego KWK (...) i zakresu obowiązków nadsztygara ds. kolejowych (k.26-31), zeznań świadków W. W. (nagranie protokołu rozprawy z dnia 3 grudnia 2015r. min. 5.01 i n. k.40) i L. T. (nagranie protokołu rozprawy z dnia 3 grudnia 2015r. min. 24.38 i n. k.40) oraz przesłuchania ubezpieczonego (nagranie protokołu rozprawy z dnia 3 grudnia 2015r. min. 40.58 i n. k.40)

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i spójny, a tym samym za wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz rozstrzygnięcia sprawy.

W szczególności Sąd dał w pełni wiarę zeznaniom świadków i twierdzeniom ubezpieczonego, gdyż są spójne, przekonywujące i wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają, nadto znajdują potwierdzenie w dokumentacji osobowej odwołującego.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 965 ze zm.) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Zgodnie z ust. 2 rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Bezspornie ubezpieczony jest uprawniony do emerytury z powszechnego wieku emerytalnego, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2015r. poz. 748 ze zm.).

Kwestia sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła uprawnień ubezpieczonego do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych określa ogólne warunki nabycia prawa do rekompensaty, czyli – zgodnie z definicją legalną zamieszczoną w art. 2 pkt 5 ustawy – do odszkodowania za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze przez osoby, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

Prawo do rekompensaty przysługuje ubezpieczonemu, który legitymuje się co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Chodzi w tym przypadku o pracę, o której mowa w art. 32, 33, 39, 40 i 50c ustawy (art. 21 ust. 1).

Przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są:

- utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008r. – w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., a przed dniem 1 stycznia 1969r. – podstawy normatywnej przewidującej takie uprawnienie;
- niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej;
- legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- niezyskanie przez ubezpieczonego prawa do wcześniejszej emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła zatem ostatecznie posiadania przez ubezpieczonego na dzień 1 stycznia 2009r. wymaganego 15 – letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem ZUS nie uznał za udowodnione żadnego okresu takiej pracy.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd przyjął, że ubezpieczony posiada wymagany 15 – letni okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało bowiem, że pracę w szczególnych warunkach wykonywał odwołujący również w czasie zatrudnienia w (...) SA w okresie spornym od 1 grudnia 1993r. do 31 maja 2006r.

Ubezpieczony w tym okresie zajmował stanowisko nadsztygara ds. kolejowych i gospodarki kamieniem (kolejno w KWK (...), Z-ad (...) Sp. z o.o. oraz KWK (...)) i był odpowiedzialny za całą gospodarkę kamieniem jako produktem ubocznym.

Ubezpieczony nadzorował wszelkie prace kolejowe zarówno pracowników służb kolejowych związane rozładunkiem i załadunkiem kamienia jak i związane z obsługą urządzeń kolejowych. Obok transportu podlegał mu również zakład przeróbczy węgla, jak również pracownicy zwałowisk górniczych. Miał bowiem nadzór nad formowaniem skarp i przyzmy na zwałowisku górniczym. Dozorował zarówno pracowników jak też pracę całego sprzętu, jaki był przy tych pracach wykorzystywany. Ponościł odpowiedzialność za jakość kruszywa i kontrolował technologię wykonywania tych wszystkich prac.

Pracę wykonywał w ruchu, przez całą dniówkę przy stanowiskach związanych z transportem kamienia, stanowiskach przeróbki mechanicznej węgla oraz na zwałowiskach górniczych. Po godzinach pracy miał również dyżur telefoniczny. Ubezpieczony nie wykonywał żadnych prac administracyjnych i biurowych, gdyż pracownicy których nadzorował należeli do innych oddziałów i sprawy pracownicze należały do ich kierowników.

Wszystkie prace, które ubezpieczony nadzorował są pracami wykonywanymi w szczególnych warunkach wymienionymi w Wykazie A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r.: prace zakładowych służb kolejowych bezpośrednio związane z utrzymaniem ruchu pociągów wymienione są pod poz. 13 Działu VIII, prace na przeróbce mechanicznej węgla pod poz. 5 Działu I, zaś prace na zwałowiskach górniczych wymienione są pod poz. 8 Działu I.

Tak więc należy uznać, iż odwołujący w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione pod poz. 24, Dz. XIV Wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.), zawierającego wykaz prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego tj. polegające na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozorcze inżynieryjno-technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie,

Taki charakter zatrudnienia ubezpieczonego potwierdził również pracodawca w świadectwie pracy z dnia 20 marca 2015r. oraz świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 23 kwietnia 2015r. ZUS zakwestionował te zapisy. Dodatkowo jednak fakt wykonywania takiej pracy został wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia, w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Mając zatem na uwadze wszystkie powyższe rozważania, należało uznać, że – po doliczeniu okresu spornego do okresu pracy w warunkach szczególnych uwzględnionego przez ZUS w wymiarze 11 lat, 1 miesiąca i 25 dni – ubezpieczony J. G. legitymuje się 15 – letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Wobec faktu, że ubezpieczony spełnił także pozostałe przesłanki uprawniające go do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych, Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie 2 wyroku – na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 11 ust 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013r., Nr 490) – zasądając od organu rentowego na rzecz odwołującego kwotę 120 złotych.

(-) SSO Mariola Szmajduch